

THEOLOGIA BIBLICA

Előszó egy készülő Misna-fordítás elé

A MIQRA kutatási terv

Miután a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Bibliai Teológiai és Vallástörténeti tanszéke évek óta dédelgette a gondolatot, hogy magyar fordítást kellene készíteni a Misna traktátusairól, a közelmúltban ez a szándék kutatói tervvé érlelődött. A kutatói terv (MIQRA) a Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE) Bibliai Teológiai és Vallástörténeti tanszékének, valamint a Sárospataki Református Teológiai Akadémia (SRTA) Vallástörténeti Tanszéknek együttműködésével valósul meg, s a munkába bevonják a Kolozsvári Protestáns Teológiát is.

A MIQRA fordítási terv megvalósítását az teszi szükségessé, hogy – néhány Misna-részlet és egy-két traktátus kivételével – még nem létezik korszerű magyar Misna-fordítás. Az elkészült traktátus-fordításokat forrásként használhatják majd mind a teológusok, mind pedig a történészek, kultúrtörténészek, jogászok, és ezek biztos alapot nyújtanak más tudományágak kutatásaihoz is; ezen felül nagymértékben elősegíthetik a felekezeti, tudományos párbeszéd ügyét, alapként használhatók későbbi szimpóziumokon, illetve további részlemezéseknek; mindezek mellett elősegítik a teológia iránt érdeklődő „laikusok” tájékozódását és lehetőséget kínálnak számukra az önálló felfedezésekre, mérlegelésekre.

Az öt évre szabott terv szerint, amely 2008 szeptemberével indul, több mint 60 traktátus fordítása készülne el a hozzájuk csatolt bevezető ismertetésekkel és a jegyzetekkel. Ebből a terjedelmes anyagból – a Misna szédereinek megfelelően – hat kötet állna össze, melyek egyenként megközelítőleg 200–250 nyomtatott oldalt tennének ki.

A fordító munkatársak a következők: Adorjáni Zoltán (Kolozsvári Protestáns Teológia), Enghy Sándor (SRTA), Görgey Etelka, Kustár Zoltán (DRHE), Marjovszky Tibor (DRHE), Sohajda Levente (DRHE), Zsengellér József (Pápai Református Teológiai Akadémia / Károli Gáspár Református Egyetem). A szakmai lektorálást Zsengellér József hebraista, hittudományi egyetemi tanár vállalta fel, a projektet pedig Marjovszky Tibor koordinálja.

Örömkre szolgál, hogy máris jelentkezhettünk felvállalt munkánk „első zsengéjével”, *Názír* traktátus egy részének fordításával, melyet Kustár Zoltán készített el; és köszönetet mondunk a Református Szemle Szerkesztőségének, hogy lehetőséget nyújt az elkészülő próbafordítások közlésére.

Marjovszky Tibor

*

Marjovszky Tibor (Budapest, 1953) 1972-ben érettségizett Budapesten a II. Rákóczi Ferenc Gimnáziumban. Teológiai és lelkési oklevelet a Budapesti Református Teológiai Akadémián szerzett (1980; 1981) kitűnő eredménnyel. Pákozdy László Márton tanítványai közé tartozott. Pécssett volt segédlelkész, majd Hollandiában, az utrechti egyetem ösztöndíjasként (Stipendium Bernardinum) képezte tovább magát (Őszövetség, palesztin-arám nyelv, judaisztika). Ez után a

Diószviszló-Szava-Márfa-Rádfalva társceházközseg lelkésze volt. 1983. november 1-től a Hidasí Református Egeházközseg lelkésze lett, 1986-tól pedig Baján végzett lelkészi szolgálatot. 1989–1990-es tanévtől a Budapesti Teológiai Akadémia Ószövetségi Tanszékén tanársegédként, majd docensként oktatott. 1991 őszén ószövetségi írásmagyarázatot és ószövetségi bevezetést tanított Debrecenben. 1992 őszén amerikai tanulmányi úton volt a Presbyterian Church Louisville-i szemináriumában. Kétszer három hónap kutatási időt töltött a Züríchi Teológiai Fakultáson. Doktori disszertációját 1992-ben védte meg (*Álom az Ószövetségben és a környező népekénél*). 1996-tól a Debreceni Református Teológiai Akadémia Bibliái Teológiai és Vallástudományi tanszékén tanít. 1999–2003-ban a Baptista Teológiai Akadémia ószövetségi tanszékén is oktatott, két szemesztert pedig vendégtanárként a Sárospataki Református Teológiai Akadémián. Jelenleg a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Bibliái Teológiai és Vallástudományi Tanszékét vezeti.

MIQRA

Kurze Übersetzung der Mischna mit Erklärungen

Projektbeschreibung

Die Anfertigung einer ungarischen Übersetzung der Mischna mit Fussnoten und die Erklärungen zu den mehr als 60 Traktaten. Gemäss dem Ausmass der Arbeit sollen, den Sedern der Mischna entsprechend, 6 Bände erscheinen je auf cca. 250 Seiten.

Die Übersetzer sind Mitglieder der Theologischen Hochschulen und Universitäten der Ungarischen Reformierten Kirche und des Theologischen Instituts aus Klausenburg. Grund der Arbeit bilden die eigens fürs MIQRA-Projekt entstandene Zusammenarbeit des Lehrstuhls für Biblische Theologie und Religionsgeschichte der Reformierten Theologischen Universität Debrecen (RThUD) und der Lehrstuhl für Religionsgeschichte der Reformierten Theologischen Akademie zu Sárospatak (RThAS).

Angefragte Mitarebeiter: Zoltán Adorjáni (Theologisches Institut zu Klausenburg), Sándor Enghy (RThAS), Etelka Görgey, Zoltán Kustár (RThUD), Tibor Marjovszky (RThUD), Levente Sohajda (RThUD), József Zsengellér (Reformierte Theologische Akademie zu Pápa / Gáspár Károli Reformierte Universität). Das Lektorat wird von den Hebräisten József Zsengellér übernommen. Koordinator des Projektes: Tibor Marjovszky.

Geplanter Anfang des Projekts: September 2008. Die Arbeit wird 5 Jahre dauern.

Begründung der Notwendigkeit des Projekts

Ausgenommen einige Traktate gibt es keine zeitgemässe ungarische Übersetzung.

Die Übersetzung wäre eine erstklassige Quelle für Theologen, Geschichtler, Juristen und Kulturhistoriker.

Die Übersetzung würde den konfessionell-wissenschaftlichen Dialog fördern und könnte als Grund für spätere Symposions bilden. Gleichzeitig würde es einen sicheren Grund für weitere Detailanalysen bilden und könnte einen Grund für weitere wissenschaftliche Forschungen geben.

Aus dem Gesichtspunkt der Gemeinden könnte die Übersetzung zur Orientierung der sich für Theologie interessierenden „Laien“ dienen und würde die Möglichkeit den eigenen Urteilsbildung und Erwägungen fördern.